

Illyés Gergely – Rákóczi Krisztián

Európai parlamenti választások a Kárpát-medencében

A közép-európai országok Európai Unióhoz (EU) történt csatlakozása óta eltelt tíz év nyilvánvalóvá tette, hogy önmagában az EU-s tagság nem jelent garanciát a kisebbségvédelem területén, ám az Európai Parlament (EP) nyújtotta nyilvánosság elősegíti a külhoni magyar közösségek érdekeinek, ügyeinek hatékonyabb képviseletét. A nemzetpolitika számára a május 22-25. között az Európai Unió valamennyi országában lezajló európai parlamenti választások legfontosabb kérdése az volt, hogy a következő ötéves ciklusban hány külhoni magyar képviselő lesz jelen az EP-ben, milyen erős lesz a külhoni magyar érdekképviselet az unió parlamentáris testületében.

2004-ben még csak a felvidéki magyarok küldhettek képviselőket az Európai Parlamentbe, majd Románia 2007-ben történő csatlakozását követően az országban megrendezett időközi EP-választáson az erdélyi magyarok számára is megnyílt ennek lehetősége. Szlovákiában a Magyar Koalíció Pártja (MKP) 16,96 százalékos választási részvétel mellett 92 927 szavazatot szerzett, ami a voksok 13,24 százalékát jelentette, ezzel a Szlovákiának járó tizennégy mandátumból kettőt szerzett meg. Romániában 2007-ben mintegy 18 millió választópolgárt vártak az urnák elé, a választási részvétel végül néhány tizeddel elmaradt a 30 százaléktól (29,46 százalék). A mandátumszerzéshez szükséges küszöb 5 százalék volt a pártok esetében, míg a független jelöltként induló Tőkés Lászlónak 2,85 százalékot kellett szereznie az EP-be történő bejutáshoz. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) 282 929 szavazatot (5,52 százalékot) szerzett, Tőkés László 176 533 voksot (3,44 százalékot) kapott. Az eredmények megyénkénti lebontásából kiderült, hogy Tőkés és az RMDSZ Székelyföldön éles csatát vívott. Kovászna megyében egyértelműen a független jelölt kerekedett felül, aki mintegy tizenkétezerrel több voksot szerzett, mint az RMDSZ. Hargita megyében sokkal kiegyensúlyozottabb volt a verseny, itt ugyanis az RMDSZ a sza-

vazatok 43,8 százalékát, míg Tőkés 43,1 százalékát szerezte meg. Maros megyében az RMDSZ egyértelmű győzelmet aratott, megszerezve a szavazatok 33,4 százalékát, miközben Tőkésre a szavazók mindössze 12,1 százaléka voksolt.

A 2004-2009 közötti ciklusban Felvidéket az MKP két politikusa, Bauer Edit és Duka-Zólyomi Árpád, az erdélyi magyar közösséget pedig Tőkés László, valamint Winkler Gyula és Sógor Csaba, az RMDSZ politikusai képviselhették. Ezen kívül volt még egy erdélyi magyar a testületben: a Nemzeti Liberális Párt (PNL) listáján a csíkszeredai Csibi Magor szerzett mandátumot, aki azóta visszavonult a politikai élettől, jelenleg a WWF Románia elnöke.

A 2009-2014 közötti ciklusban is öt képviselője volt az EP-ben a külhoni magyaroknak. 2009-ben az MKP meg tudta ismételni 2004-es eredményét, a 13 mandátumból kettőt sikerült megszereznie. 19,64 százalékos országos részvétel mellett a magyar párt 93 750 voksot kapott. 11,33 százalékos támogatottság mellett Bauer Edit és Mészáros Alajos került be a felvidéki párt színeiben a parlamentbe. Erdélyben az RMDSZ és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) közötti együttműködés eredményeként került sor a Magyar Összefogás Listájának felállítására, mely a választáson a voksok 8,92 százalékát szerezte meg. Ez a lista ugyanakkor jogilag az RMDSZ listája volt, közös lista felállításáról azért sem lehetett szó, mivel az EMNT nem párt, hanem egyesület. Az EP-be listavezetőként az EMNT-t vezető Tőkés László jutott be, valamint az RMDSZ színeiben megtarthatta mandátumát Winkler Gyula és Sógor Csaba.

Az elmúlt tíz évben a külhoni magyar képviselők szoros együttműködésben dolgoztak a Fidesz-KDNP képviselőivel, lévén ugyanazon európai pártcsalád, az Európai Néppárt (EPP) sorait erősítik az EP-ben. Az együttműködés várhatóan a most kezdődő ötéves ciklusban tovább fog erősödni, ugyanis a 2014-2019 közti időszakra megteremtődött annak lehetősége, hogy Felvidék és Erdély mellett a két másik nagy régió, Kárpátalja és Vajdaság magyarsága is képviseltesse magát az Európai Parlamentben. A Fidesz-KDNP pártszövetség ugyanis áprilisban bejelentette, nemzeti listát állít az európai parlamenti választásokra, melyen a külhoni nemzetrészek „befutónak” számító helyen képviseltethetik magukat. A kormánypártoknak az áprilisi parlamenti

választásokon elért eredménye alapján a Magyarország által betölthető 21 EP-mandátumból 10-12 képviselői hely megszerzésére volt reális esélye. Erdélyt, a listán harmadik helyen szereplő, Tőkés László képviselte. A lista hetedik helyét foglalhatta el az 1950 és 2004 között az Egyesült Királyságban élő, 2004 óta a Fidesz színeiben EP-képviselőként tevékenykedő Schöpflin György, aki a nyugati magyarságot képviselte. Schöpflin György munkássága egyébként számos ponton kapcsolódik a kisebbségvédelem területéhez, hiszen professzorként fő kutatási területe a politikaelmélet, ezen belül a nacionalizmus, a nemzeti mivolt, illetve a nemzeti kisebbségek kapcsolatrendszere. A nemzeti lista kilencedik helyét Bocskor Andrea, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára, a Lehoczky Tivadar Intézet vezetője, tízedik helyét pedig Deli Andor, a Vajdasági Autonóm Tartomány kormányának alelnöke, tartományi oktatási, közigazgatási és nemzeti közösségi titkár kapta meg. A Fidesz-KDNP listájának huszonegyedik, szimbolikus helyén a felvidéki Gubík László, a Magyar Közösség Pártja (MKP) ifjúsági szervezetének, a Via Nova Ifjúsági Csoportnak az elnöke szerepelt. Gubík László, aki Szlovákiában elsőként vállalta nyíltan a magyar állampolgárság felvételét, és akit emiatt megfosztottak szlovák állampolgárságától, maga is úgy fogalmazott, hogy „egy szimbolikus helyre egy szimbolikus felvidékit” jelöltek.¹ A Fidesz-KDNP listája 28,97 százalékos részvétel mellett mintegy 1,2 millió voksot kapott, az 51,48 százalékos támogatottság 12 mandátum megszerzését jelentette.

A májusi EP-választás a felvidéki magyarok európai parlamenti képviselőjének jövőbeli alakulása kapcsán tartogatta a legtöbb kérdést. 2009-ben, a Magyar Koalíció Pártjából (MKP) kilépő képviselők által megalakított Most-Híd szlovák-magyar vegyes párt megjelenésével az addigi, 1998 óta meglévő egység megbomlott. Az etnikai alapú pártpolitizálást elhagyó Most-Híd a 2010-es és a 2012-es parlamenti választáson is jobb eredményt ért el, mint a magát továbbra is etnikai pártként meghatározó, a nevét 2012 szeptemberében Magyar Közösség Pártjára módosító MKP. A két parlamenti választáson a bejutáshoz szükséges

¹ Gubík László a Fidesz EP-listáján. *Itthon.ma*, 2014. április 16. http://itthon.ma/karpat-medence.php?cikk_id=3980; letöltve: 2014. június 10.

ötszázalékos küszöböt el nem érő MKP számára ezért rendkívül fontos volt, hogy az EP-választáson megtartsa brüsszeli képviselőjét. Míg azonban a 2004-es és a 2009-es európai parlamenti választásokon egyedüli pártként versengett a felvidéki magyarok voksaiért – a legnagyobb ellenfele a választásokat kísérő közöny volt; a részvételi arány országosan még a húsz százalékot sem érte el –, addig az idei választáson több versenytársa is akadt. Az MKP listájának élén Csáky Pál, a párt korábbi elnöke, 1998-2006 között emberi jogokért és kisebbségekért felelős miniszterelnök-helyettes állt. Őt követte Farkas Iván, a párt gazdasági és régiófejlesztési alelnöke, a harmadik helyet pedig Horony Ákos, a Jogsegélyszolgálat jogásza foglalta el. Csak magyar nemzetiségű jelöltekkel vágott neki a választásnak az új tömörülésként jelentkező, marginális támogatottsággal bíró Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ) is. A magyararlakta járásokban egyértelműen a Most-Híd volt az MKP legjelentősebb kihívója; a szlovák-magyar vegyes párt listájának első három jelöltje Simon Zsolt, Nagy József és *František Šebej voltak*. A *Szabadság és Szolidaritás (SaS) listáján is találkozhattunk magyar jelölttel: a végül egy mandátumot szerzett liberális párt listájának ötödik helyén indult Petőcz Kálmán, a Szlovák Helsinki Bizottság elnöke. Petőcz korábban elmondta, magyar politikusként méreti meg magát a választáson, de azért nem a Most-Híd vagy az MKP listáján indul, mert azok a konzervatív pártcsoport tagjai, ő pedig politikai múltját és meggyőződését tekintve is liberális.*

Az európai parlamenti választás rendkívül alacsony, mindössze 13,05 százalékos részvétel mellett zajlott le Szlovákiában, mellyel az ország – megdöntve korábbi, 2004-ben felállított saját negatív rekordját – minden idők leggyengébb EP-választási részvételi eredményét produkálta. A választáson minden eddiginél több, összesen 29 párt indult az országnak járó 13 mandátumért, közülük végül nyolcnak sikerült képviselőt kijuttatnia Brüsszelbe. A voksoláson ugyan a Robert Fico kormányfő vezette szociáldemokrata Smer kapta a legtöbb szavazatot, ám meglepetésre a kormánypárt csupán a szavazatok 24,09 százalékát szerezte meg, így négy képviselőt küldhet az EP-be, eggyel kevesebbet, mint 2009-ben. A Smer ezzel a márciusi államfőválasztás után, mely Robert Fico vereségét hozta a második fordulóban, rövid időn belül a második

választási kudarcba szaladt bele. A gyenge eredmény következménye, hogy a választások valódi győztesének az ellenzéki jobboldali és liberális pártok tekinthetők magukat, melyek így összesen kilenc mandátumot szereztek. Hozzá kell tenni, ezen a kilenc képviselői helyen hét párt osztozik, amely egyértelművé teszi, a szlovák ellenzéki pártpaletta továbbra is rendkívül fragmentált. Az EP-választásokon két-két mandátum jutott a Kereszténydemokrata Mozgalomnak (KDH) és a Szlovák Demokratikus és Keresztény Uniónak (SDKÚ-DS), melyek a voksok 13,21, illetve 7,75 százalékát szereztek meg. Egy-egy képviselői helyet szerzett az Egyszerű Emberek tömörülés, a Szabadság és Szolidaritás (SaS), valamint a konzervatív demokratákkal (KDS) és a polgári konzervatívokkal (OKS) újoncként induló Új Többség (Nova), továbbá a Magyar Közösség Pártja (MKP) és a Most-Híd. Az MKP 36 629 szavazatot (6,53%), a Híd 32 708 voksot (5,83%) kapott (lásd 1. táblázat). A két szélsőséges párt rosszul szerepelt: a Szlovák Nemzeti Párt (SNS) elveszítette brüsszeli képviselőt, illetve a megyei választásokon előretörő, Marián Kotleba vezette Mi Szlovákiánk mozgalom sem tudott mandátumot szerezni.

1. táblázat. Európai parlamenti mandátumot szerzett pártok eredményei Szlovákiában

Párt neve	Szavazatok száma	Szavazatok aránya (%)	Mandátumok száma	Képviselő-csoport (EP)
Smer-SD	135 089	24,09	4	S&D ^a
Kereszténydemokrata Mozgalom	74 108	13,21	2	EPP ^b
Szlovák Demokratikus és Keresztény Unió	43 467	7,75	2	EPP
Egyszerű Emberek	41 829	7,46	1	ECR ^c
Nova, Polgári Konzervatív Párt, Konzervatív Demokraták	38 316	6,83	1	ECR
Szabadság és Szolidaritás	37 376	6,66	1	ALDE ^d
Magyar Közösség Pártja	36 629	6,53	1	EPP
Most-Híd	32 708	5,83	1	EPP

^a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége

^b Európai Néppárt

^c Európai Konzervatívok és Reformerek

^d Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért

Magyar szempontból a leglényegesebb kérdés a választás kapcsán az volt, hogy a felvidéki magyarság meg tudja-e tartani brüsszeli képviselőt. A 2009 nyarán bekövetkezett pártszakadást követő két parlamenti választás (2010, 2012) egyikén sem sikerült átlépnie az MKP-nak az ötszázalékos parlamenti küszöböt. Ugyanakkor a 2010-es helyi önkormányzati, valamint a 2013-as megyei önkormányzati választásokon az MKP jobb eredményt ért el, mint legfőbb vetélytársa, a Most-Híd. Az MKP nem sokkal a 2013 novemberében lezajlott megyei választásokat követően jelentette be Bárdos Gyula indítását a 2014 márciusában sorra kerülő államfőválasztáson. A döntés történelmi jelentőséggel bírt, hiszen először fordult elő, hogy volt magyar jelölt a köztársasági elnökválasztáson. Az MKP itt elért, öt százalékot meghaladó eredménye jelezte: a párt a közvélemény-kutatásoknak megfelelően valóban erősödni tudott. Bö fél éven belül tehát a kétfordulós megyei- és az ugyancsak kétfordulós államfőválasztással együtt öt szavazásra is sor került Szlovákiában, a választópolgárok részben emiatt lehettek közömbösebbek az EP-választások iránt. A sűrű választási időszak viszont kiváló lehetőséget teremtett az MKP számára, hogy 2013 őszétől tulajdonképpen permanens kampány keretében folyamatosan mozgásban tartsa a választóit.

Abban, hogy a rendkívül alacsony országos részvételi adat mellett két magyar képviselő is kijutott Brüsszelbe, nagy szerepet játszott, hogy az utóbbi választásokkal ellentétben most nem maradt el Dél-Szlovákiában a választási részvétel az országostól. Pozsonyban, Kassán, valamint a 16 magyarok által is lakott járás felében haladta meg a járási részvételi adat az országos átlagot. A Híd csak a két nagyvárosban, valamint a Dunaszerdahelyi és a Rozsnyói járásban tudta megelőzni az MKP-t, előbbiban hétszáz, az utóbbiban pedig mindössze tizenkilenc szavazattal. Fej-fej mellett végzett a két párt a magyarok által már ritkán lakott Nyitrai járásban, ahol az MKP mindössze négy szavazattal szerzett többet, mint a vetélytárs párt. 14 járásban tehát a Berényi József vezette MKP tudott jobban mozgósítani, a Kassa-környéki, a Tőketerebesi, a Nagyrőcei és a Lévai járásokban kétszer annyi voksot szerzett, mint a Most-Híd. A Nagykürtösi járásban pedig háromszoros volt a magát etnikai pártként definiáló tömörülés előnye. A Rimaszombati járásban négyszáz szava-

zattal, a Galántaiban hatszáz vokssal, a Komáromi járásban kétezer, az Érsekújváriban pedig 2300 szavazattal kapott többet az MKP (lásd 2. táblázat). A Híd szlovák-magyar vegyes pártként számíthatott szlovák voksokra, feltételezhetően ezek nélkül az EP-be kerülés nem sikerült volna. A párt mandátumszerzése kevesebb mint ötezer szavazaton múlt, a déli, magyarok által lakott járásoktól északra lévő 54 járásban a Híd 3835 szavazatot szerzett, a magát etnikai pártként definiáló MKP ugyanitt mindössze 343 voksot gyűjtött. A vegyes párt számára a pozsonyi eredmény is kulcsfontosságúnak bizonyult a végeredmény szempontjából: a fővárosban közel ötször annyi szavazatot szerzett a Híd, mint az MKP.

2. táblázat. Az MKP és a Most-Híd választási eredményei a déli járásokban

Járás	Részvétel (%)	MKP szavazatszám	MKP szavazatarány (%)	Most-Híd szavazatszám	Most-Híd szavazatarány (%)
Pozsonyi járások	19,62	751	1,03	3 373	4,89
Szenci járás	15,87	948	10,43	757	8,33
Dunaszerdahelyi járás	15,03	5 597	38,74	6 297	43,59
Galántai járás	12,14	2 539	27,19	1 919	20,55
Komáromi járás	13,22	5 216	46,62	3 155	28,20
Lévai járás	12,99	2 851	23,59	1 468	12,15
Nyitrai járás	12,14	629	3,88	625	3,85
Érsekújvári járás	13,56	5 177	32,58	2 885	18,16
Vágsellyei járás	11,23	1 229	25,54	819	17,02
Losonci járás	11,71	1 194	18,02	810	12,22
Nagyőrcei járás	12,13	706	19,28	347	9,47
Rimaszombati járás	14,21	2 065	23,37	1 660	18,79
Nagykürtösi járás	13,50	1 330	27,87	486	10,18
Kassai járások	13,09	772	2,89	994	3,68
Kassa-vidéki járás	11,35	1 445	14,36	705	7,01
Nagy Mihályi járás	10,61	990	11,06	630	7,04
Rozsnyói járás	11,53	1 025	18,96	1 044	19,31
Töketerbesi járás	11,01	1 822	20,69	899	10,20

Szlovákiában az utóbbi évek választásain a szavazópolgárok egyre nagyobb számban élnek azzal a lehetőséggel, hogy a pártlistákon szereplő jelöltekre ún. preferencia-szavazatokat adjanak le, megváltoztatva

ezzel a lista sorrendjét. A mostani választáson tovább nőtt a preferencia-szavazatok jelentősége: az Egyszerű Emberek, a Nova, az SaS és a Híd listavezetője sem tudta megtartani befutó helyét. Simon Zsolt, a Híd listavezetője mintegy 12500 preferenciális voksot kapott, míg a második helyen szereplő Nagy József közel 15000 voksot tudhatott magáénak. A két jelölt támogatottságában a Dunaszerdahelyi járásban mutatkozik a legnagyobb különbség, az egyébként dunaszerdahelyi illetőségű Nagy József itt 2600-zal kapott több szavazatot, mint Simon Zsolt, így kijelenthetjük, hogy kettejük párharca a csallóközi járásban dőlt el. Nagy József a nyugat-szlovákiai járásokban jobban szerepelt a Most-Híd listavezetőjénél, aki pedig Közép- és Kelet-Szlovákiában bizonyult népszerűbbnek. Nagy József meggyőző fölényét a nyugati járásokban azzal magyarázhatjuk, hogy a 2013 novemberében lezajlott megyei választásokon Nagyszombat megye megyefőnök-jelöltjeként ismertségre tett szert a régióban. Az MKP listáján nem történt változás, Csáky Pál 19 400 preferencia-szavazata azt jelzi, hogy az MKP minden második szavazója megerősítette őt elsőségében. A lista második helyezettje, Farkas Iván hétezerrel kevesebb preferencia-voksot kapott.

Az MKP és a Most-Híd viszonya a 2009-es pártszakadás óta nem nevezhető felhőtlennek, országos szinten – a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala közreműködésével közösen megalkotott „A szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételei” című dokumentum (az ún. kisebbségi minimum)² elfogadása ellenére – szinte semmilyen együttműködés nincs a két párt között. Kérdés, hogy a 751 fős Európai Parlamentben milyen együttműködés lesz a két felvidéki magyar képviselő között, mindketten egyébként az Európai Néppárt (EPP) frakciójában foglalnak majd helyet. Csáky Pál nyolc évig volt emberi jogokért és kisebbségekért felelős miniszterelnök-helyettes, munkássága számos ponton találkozik az őshonos kisebbségek jogainak elismeréséért az elmúlt évtizedben küzdő Kárpát-medencei magyar EP-képviselők tevékenységével. Csáky egyébként nyilvánvalóvá tette: nem Szlovákia nem-

² A szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételei. *Sribd.com*, 2012. szeptember 25. <http://www.scribd.com/doc/106793067/A-szlovakiai-magyarok-megmaradasanak-es-fejlo-desenek-alapfeltetelei-Alairt-valtozat;letoltve:2014.junius.10>.

zeti érdekeit, hanem a felvidéki magyarság érdekeit kívánja képviselni Brüsszelben, így többek közt az állampolgárság és a nyelvhasználat kérdésében kívánja felhívni a figyelmet a szlovákiai visszasságokra. Nagy József környezetvédelmi szakpolitikusként ismert, EP-kampányában is kiemelte a környezetvédelmi kérdések képviseletét, hangsúlyozva, hogy a nemzeti kisebbségek helyzetének és védelmének kérdésével is kíván foglalkozni, célja az őshonos kisebbségek védelmét szolgáló uniós szabályozás kialakításának előmozdítása.

Felvidékkal ellentétben, Erdélyben az európai parlamenti választásokon nem volt versenyhelyzet, csupán az RMDSZ listáján szerepeltek erdélyi magyarok. Tőkés László Fidesz-listán való indulásával eldől, hogy az Erdélyi Magyar Néppárt nem állít saját listát. A Magyar Polgári Párt (MPP) pedig az RMDSZ-szel kötött egyezség értelmében támogatta a Szövetség listáját, amelynek első két helyét a szervezet eddigi európai parlamenti képviselői, Winkler Gyula és Sógor Csaba foglalták el.

Romániában az európai parlamenti választás során 32 képviselői helyre választottak a szavazópolgárok képviselőket. A választásokat a kormányzó baloldali szövetség fölényesen megnyerte, a nemzeti liberálisoknál a pártvezetés lemondását idézte elő a kiábrándító eredmény, a jobboldali pártok pedig egymás szavazótáborát csökkentették.

A voksolásra több mint 18 millió szavazópolgár volt jogosult, ebből közel 6 millióan éltek szavazati jogukkal, a részvételi arány 32,44 százalékos volt. Ez a 2009-es 27,67 százalékos részvételhez képest szinte öt százalékos növekedést jelent, ami megfelelt az előzetes várakozásoknak. A részvétel növekedésének oka, hogy a román pártok már az őszi elnökválasztás felvezetéseként értelmezték a voksolást, ezért mozgósították a választóikat. A jobboldal pártjai között az erőviszonyok tisztázása volt a tét, a baloldali pártok pedig egyértelművé szerette volna tenni fölényét várható kihívóival szemben.

A választásokat meggyőző fölényrel nyerte meg a Szociáldemokrata Pártból (PSD), a Románia Haladásáért Országos Szövetségből (UNPR) és a Konzervatív Pártból (PC) álló választási szövetség, amely 2 093 234 szavazatot, 37,60 százalékot szerzett, ezzel pedig 16 európai parlamenti mandátumot, a Romániának jutó helyek felét tudta elnyerni. Ezek a honatyák a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége

(S&D) frakcióban fognak helyet foglalni. Bár a Victor Ponta miniszterelnök nevével fémjelzett baloldali blokk győzelmet aratott a választásokon, előnye az őszi elnökválasztás tekintetében nem meggyőző, az előzetesen kitűzött 40 százalék feletti eredményt nem sikerült elérni.

Második helyen a kormányból nemrég kilépett Nemzeti Liberális Párt (PNL) végzett 835 531 szavazattal, ez az érvényes voksok 15 százaléka, hat európai képviselői mandátumot jelent. Az eredmény súlyos kudarc a pártnak, amely előzőleg 20 százalék feletti célt tűzött ki, ezért a választás másnapján lemondott tisztségéről Crin Antonescu pártelnök, Klaus Johanniss elnökhelyettes és az összes alelnök. Az eredmény rányomhatja bélyegét Antonescu államfői ambícióira is, a pártban tisztújító kongresszus lesz, a belső feszültségek növekedhetnek. Lemondása előtt a pártelnök még megszavaztatta a vezetőséggel, hogy a PNL EP-képviselői az eddigi helyzettől eltérően nem a Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért (ALDE) frakcióban, hanem az Európai Néppárt (EPP) képviselőcsoportjában politizálnak majd. Az erről szóló döntésről már cikkezett a román sajtó egy ideje, Antonescu azonban következetesen tagadta a dolgot, sőt egyértelmű támogatásáról biztosította Guy Verhofstadt belga politikust az Európai Bizottság elnöki tisztségére történő megválasztásában. A PNL szempontjából nyilvánvaló előnyökkel járhat egy nagyobb és befolyásosabb frakcióban dolgozni, főként, hogy a PDL meggyengülésével a legerősebb romániai tagpártja lehetnek az EPP-nek. Hosszútávon a PNL a román jobboldal vezető ereje szeretne lenni, ebben is segítheti a pártot a néppárti tagság.

Harmadik helyen végzett a Demokrata-Liberális Párt (PDL), amely 680 853 voksot, a szavazatok 12,23 százalékát gyűjtötte be, ez pedig öt képviselői mandátumra jogosítja fel őket. A PDL szereplése – bár az utóbbi évtized leggyengébb eredménye számukra – sikerként könyvelhető el, mivel a PNL-vel megegyező nagyságrendet, továbbá a Traian Basescu államfő által támogatott Népi Mozgalom Pártjánál jóval nagyobb támogatottságot jelent, így a jobboldali pártok között a jövőben is megkerülhetetlen lesz az alakulat. A PDL képviselői szintén a néppárti frakciót erősítik majd.

Negyedik helyen egy független jelölt, Mircea Diaconu színész végzett 379 582 szavazattal, ez a voksok 6,81 százaléka. Diaconu eredetileg a

PNL listáján indult, ám egy összeférhetlenségi ítélet miatt – egyszerre volt romániai honatyja és egy bukaresti színház igazgatója – a párt levette a listájáról. A rendszer áldozatának tekintett, széles körben ismert és népszerű Diaconu gyakorlatilag két mandátumra elegendő voksot szerzett, ennek köszönhetően sok töredékszavazatot hagyott maga után, aminek hatása volt a többi párt által elért mandátumszámra is.

Ötödik helyen az RMDSZ végzett 350 689 szavazattal, ez 6,29 százalékos eredményt jelent, ezzel két képviselői helyet szerzett az érdekvédelmi szövetség az Európai Parlamentben, ahol az Európai Néppárt sorait fogják gyarapítani a magyar honatyák. Bár a sok töredékszavazat, Mircea Diaconu nem várt kiugróan jó szereplése miatt egy ideig volt remény egy harmadik RMDSZ-es mandátumra is, végül a szövetség eddigi két EP-képviselője, Winkler Gyula és Sógor Csaba folytathatják a munkát Brüsszelben. A mostani 350 000 voks jelentősen elmarad a 2009-es 431 000-es nagyságtól. A magyar választók mozgósítása elmaradt a 2009-estől, habár kis mértékben továbbra is meghaladta a román pártokra voksolók arányát. Míg a román választókra a nagy román pártok közti, elnökválasztásra kihegyezett vetélkedés mozgósítólag hathatott, a magyar szavazókat ez nem ösztönözte a részvételre. Az alacsony magyar részvétel oka elsősorban az általános kiábrándultság az Európai Unióból és annak kisebbségpolitikai érdektelenségéből, továbbá a csatlakozáskor várt gyors életszínvonal-emelkedés elmaradása lehetett. Az RMDSZ és a Magyar Polgári Párt (MPP) közötti egyezség értelmében a polgáriak támogatták a szövetséget a választásokon annak ellenére, hogy végül nem jelöltek senkit a listára, mivel csak egy egyértelműen esélytelen helyet pályázhattak volna meg. Az EMNP nem állított listát a választásokon, inkább azt javasolták Tőkés Lászlónak, hogy fogadja el a Fidesz-KDNP ajánlatát és Magyarországon szálljon versenybe egy EP-képviselői helyért. A szélesebb körű összefogás hiánya a 2012-es év választási eredményeivel magyarázható: az EMNP nem tudott olyan támogatást felmutatni, amely erős alkupozíciót eredményezhetett volna számára. Az RMDSZ-nek nem állt érdekében legitimálnia a Néppártot, inkább az MPP-vel törekedett egyezsége annak érdekében, hogy ne vádolhassák kompromisszum-képtelenséggel, továbbá az MPP szavazóinak támogatása egyes

területeken hasonlóképpen fontos volt. A megegyezést az is könnyítette, hogy az MPP a szavazótáborát egyelőre inkább az EMNP rovására tudja bővíteni, így jelenleg érdekelt az RMDSZ-szel való együttműködésben. Az RMDSZ szintén nyerhet a dolgon, mivel az MPP és az EMNP szavazóit rövidtávon úgysem tudja megnyerni magának, így pedig előnyösebb, ha egy vele bizonyos helyzetekben összefogni kész MPP gyűjti be ezeket a szavazatokat, mintha el sem mennek az érintett választók szavazni. Bár az EMNP formálisan nem vett részt a kampányban, ebben az időszakban autonómia-karavánt szervezett Erdélyben, több politikusa pedig azt hangoztatta, hogy nincs szükség a részvételre a választásokon, mivel az erdélyi magyarság európai képviselője Tőkés László bejutásával biztosítva van. A Néppárt stratégiája érthető volt: a párt körül a választási eredmények és az RMDSZ-MPP egyezség miatt egyre fogy a levegő, az RMDSZ kiesésével az Európai Parlament egy olyan fórum lett volna, ahol csak az ő képviselőjük van jelen, továbbá az RMDSZ esetleges öt százalék alatti eredménye Erdélyben is meggyengítette volna a párt helyzetét.

3. táblázat. Az RMDSZ-re leadott voksok száma 2009-ben és 2014-ben megyei bontásban

Erdélyi megyék	2009	2014	Csökkenés (%)
Hargita	97164	80708	16,94
Maros	74516	57082	23,40
Kovászna	53315	39700	25,54
Szatmár	37516	35754	4,70
Bihar	44948	35209	21,67
Kolozs	33525	29193	12,93
Szilágy	22116	18173	17,83
Brassó	12062	10527	12,73
Arad	10003	8296	17,07
Máramaros	9650	6371	33,98
Temes	7520	6137	18,35
Hunyad	5830	4961	14,91
Beszterce-Naszód	5186	4277	17,53
Fehér	4680	3664	21,71
Szeben	2524	2150	14,82
Krassó-Szörény	853	755	11,49

Az RMDSZ-re leadott szavazatszám csökkenése (lásd 3. táblázat) mindegyik erdélyi megyében megfigyelhető, ám kiugróan magas Máramaros megyében, továbbá az átlagosnál (18,78%) nagyobb a csökkenés Maros, Kovászna, Bihar és Fehér megyében. A legkisebb csökkenés Szatmár megyében figyelhető meg, itt azonban időközi parlamenti választást is tartottak, amelyen az RMDSZ jelöltje, Nagy Szabolcs is indult, ezzel magyarázható a nagyobb részvétel. Az átlagnál számottevően kisebb még a csökkenés Kolozs, Brassó és Krassó-Szörény megyében.

Szintén két mandátumot szerzett a Traian Basescu államfő által támogatott és Elena Udrea nevével fémjelzett Népi Mozgalom Párt (PMP) az EP választáson 345 973 szavazat (6,21 százalék) begyűjtésével. Ez a szereplés az előzetesen megcélzott kétszámjegyű eredményhez képest csalódásként értékelhető, a PMP nem tudta egyenrangú félként pozicionálni magát a PDL-vel szemben, az elnökválasztásra való készülődés így főként a PNL-PDL együttműködésen alapulhat majd.

Nem lépte át az öt százalékos parlamenti küszöböt a parlamentbe 2012-ben bejutott Dan Diaconescu Néppárt (PP-DD), amely ezúttal 3,67 százalékot szerzett, az EP-be 2009-ben bejutott szélsőséges Nagy-Románia Párt (PRM), amely 2,7 százalékot kapott, valamint a Mihai Razvan Ungureanu volt miniszterelnök vezette Polgári Erő (FC), amely 2,6 százalékot kapott.

Romániában novemberben rendezik az elnökválasztásokat, a jelöltekéről azonban még keveset lehet tudni. A PSD-ben sokan azt szeretnék, ha maga Victor Ponta lenne a jelölt, a felmérések szerint az ő esélyei a legjobbak, ám növekedési potenciálja alacsony, így a második fordulóban egy közös jobboldali jelölt igencsak megszorongathatja. A jobbközép pártok között egyfajta kiegyezés körvonalazódik: a két legnagyobb szereplő, a PDL és a PNL a választás után két nappal együttműködést, egy közös államfőjelölt támogatását és hosszútávon pártfúziót jelentett be, ám az még kérdéses, hogy hajlandóak lesznek-e együttműködni a PMP-vel és az FC-vel is. Az EP-választási eredmények értelmében a baloldali és a jobboldali pártok összességében hasonló támogatással bírnak, ezért – az erőviszonyok nagyarányú átrendeződésének hiányában – a magyar szavazatok akár a győztes kilétét is meghatározhatják majd novemberben.

Az elmúlt tíz évben a Kárpát-medencei magyar képviselők munkájának eredményeként a kisebbségek kérdése, a küllhoni magyar közösségeket érintő legfontosabb problémák folyamatosan szerepeltek az Európai Parlament, illetve annak szakbizottságai napirendjén. Így például a vajdasági magyarokat ért atrocitások, a temerini fiúk esete, a kollektív bűnösség kérdése Szerbiában és Szlovákiában, a szlovák nyelvtörvény, a kettős állampolgárság ügye, az erdélyi autonómia, a szimbólumhasználat, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem körüli viták, a Mikó-ügy kérdése vagy a romániai közigazgatási átszervezés témájában is felszólaltak a képviselők. Jelentős munkát végez az Európai Parlament Kisebbségi Munkacsoportja (Intergroup for Traditional Minorities, National Communities and Languages), melynek alapvető célja, hogy az őshonos nemzeti kisebbségek, a regionális és kisebbségi nyelvek, illetve az alkotmányos régiók érdekeinek képviseletét megjelenítse az európai politizálásban, rávilágítson ezen közösségeket érő sérelmekre, és fellépjön a közösségek támogatásáért.

A 2014-es választásokat követően kezdődő ötéves ciklusban a Fidesz-KDNP nemzeti listáján mandátumhoz jutott kárpátaljai és vajdasági képviselőknek köszönhetően, valamint az MKP és az RMDSZ eredményének tükrében megállapíthatjuk, hogy a Kárpát-medencei magyarság megerősítve képviseltetheti magát az EP-ben. Az Európai Parlament szerepe egyre fontosabb nemcsak az európai döntéshozatali rendszerben, hanem az európai nyilvánosság tekintetében is. A nemzeti kisebbségek problémáinak rendezése szempontjából az elkövetkező időszak kedvező lehet, hiszen egyre több olyan dokumentumot fogadtak el az európai intézmények, amelyekre hivatkozási pontként lehet tekinteni a továbbiakban. A küllhoni magyarság európai parlamenti képviseletének ezért is nagy a jelentősége, hiszen Európa számára ez erősítheti meg leginkább a nemzeti kisebbségi kérdésre való nagyobb odafigyelés létjogosultságát.